

Lotta Laaksosen ym. aloite ekologisuuden kokonaisvaltaisesta huomioimisesta uudessa suunnittelussa rakennusten ja viheralueiden osalta

513/00.01.03/2019

Kaupunginvaltuusto 11.06.2019 § 69

Päätös

Kaupunginvaltuusto merkitsi seuraavan aloitteen tiedoksi:

"Me haluamme kaupunkina olla ekologinen ja luova edelläkävijä, joten tarvitaan myös ratkaisuja, jotka tukevat siihen.

- Tulevissa uusissa rakennuksissa tulee huomioida ekologisuus niin rakennusmateriaaleissa kuin -ratkaisuissa. Arkkitehtuurisesti merkittävään, edistykselliseen rakentamiseen tulee pyrkiä.
- Tulee käyttää mahdollisimman paikallisia materiaaleja ja kilpailutuksessa huomioida paikallisuus erillisarvona.
- Viihtyvyyttä lisäten ja luontoarvoja korostaen kaupungin metsien retkeilyarvoa pitää lisätä. Kaupungin tulee luopua kaikesta avohakkaamisesta ja siirtyä jatkuvapeitteiseen metsänkasvatukseen, jotta metsät myös pysyvät retkeilykelpoisina. Päätös tukee myös hiilineutraaliuteen pyrkimistä.
- Rakentamisessa tulee huomioida mahdollisuus omaan energiantuotantoon (esim. aurinkopaneelit katoille, aurinkokeräimet lämpimän veden tuotantoon).
- Kaupunkilaisten hyöty syötävien hedelmien keräämisestä – metsäpuutarhat viheralueilla luovat myös upean kukkaloiston kevääseen.

Ehdotus: Kaupunkisuunnittelussa niin rakentamisen kuin vihersuunnittelun alueella tulee ottaa tärkeänä osatekijänä huomioon ekologisuus ja kaupunkiympäristön viihtyvyys viherrakentamisen myötä. Kaupunkialueelle mahdollisimman paljon syötäviä hedelmiä tuottavia puita."

Kaupunginhallitus 07.09.2020 § 183

**Valmistelija
Esittelijä**

Tekninen päällikkö Jonas Nylund, puh. 050 428 3774
Kaupunginjohtaja Patrik Nygrén, puh. 040 511 4383
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Paraisten kaupungin strategiassa kestävä kehitys on yksi pääteemoista, joka näkyy vahvasti toimintasuunnitelmassa (v. 2018-2021) ja toimenpiteissä erityisesti otsikon "Aktiivista vapaa-aikaa vihreässä keskustassa" alla. Käytännössä kestävä kehitys edistetään kaupungissa kokonaisvaltaisesti aina maankäytön suunnittelusta lähtien, jossa tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitys. Ajankohtaisena esimerkkinä voidaan mainita Paraisten keskustan yleiskaavatyö, jossa käsitellään mm. asumista, liikennettä, virkistyskäyttöä,

reittejä ja kulttuuriympäristöä. Myös kaupungin rakennusjärjestystä muutettiin hiljattain siten, että lupamenettelyä joustavoitettiin aurinkokeräinjärjestelmien ja maalämmön toteuttamisen osalta (kv 12.5.2020 § 18).

Viheralueiden suunnittelussa on ekologinen kestävyys otettu huomioon jo pitkään. Lisäksi on viime vuosien aikana ruvettu tarkastelemaan aluesuunnittelua laajemmasta ekososiaalisen systeemin näkökulmasta. Tästä perspektiivistä nähtynä ihminen on osa luontoa ja luonto osa yhteiskuntaa – molemmat vaikuttavat toisiinsa. Tätä kautta myös sosiaalisen (ja taloudellisen) kestävyys ja kytkeytyneisyyden tekijät pyritään huomioimaan ei erillisinä vaan kiinteinä osina kaupunkiekologiaa. Viheralueet ja kaupungin omistamien kiinteistöjen tontit, esimerkiksi päiväkotien ja koulujen pihat, katsotaan yhdeksi jatkumoksi.

Tästä esimerkkeinä mainittakoon Seikkailugolf (2017), Keskuspuiston yleissuunnitelma (2019) sekä Keskuspuiston leikkipuiston suunnitelma (2019) ja rakenteilla oleva hortensiapuisto (2020). Samoin hulevesien hallinnassa pyritään yhä enemmän luonnonmukaisen, kasvillisuuteen pohjautuvan hallinnan käyttöönottoon perinteisen putkituksen rinnalla. Tätä olemme pyrkineet testaamaan mm. Älöntien uuden liittymän istutuksissa. Olemme kompostoineet viheralueilta syntyvät ”jätteet” jo vähintään viiden vuoden ajan ja käyttäneet tämän paikallisesti syntyvän elinvoimaisen mullan takaisin puistoissa. Yhä enemmän siirrytään elinkaariajatteluun myös muiden materiaalien kohdalla.

Vuonna 2018 Viherympäristöliitto lanseerasi Kestävän ympäristörakentamisen periaatteet (KESY). Näitä pyritään ottamaan yhä enenevässä määrin huomioon niin viheralueiden suunnittelussa, kilpailutuksessa, rakentamisessa kuin kunnossapidossakin. Ne ovat kuitenkin vain yksi askel kohti oikeaa suuntaa eivätkä tarjoa kaikkia ratkaisuja.

Puistojen ja kaupungin muiden ”vihreiden” alueiden suunnittelussa tarkastellaan alueiden tuottamia ekosysteemipalveluita. Näiden alueiden ekosysteemit tuottavat säätelypalveluita (mm. ilmaston säätely, veden pidätys ja puhdistus sekä haitallisten aineiden käsittely), kulttuuripalveluita (mm. elämyksellisyys, virkistys ja kulttuuriperintö) sekä tuotantopalveluita (mm. energia, raaka-aineet ja ravinto). Hedelmäpuut kuuluvat viheralueiden tuottamiin ekosysteemipalveluihin yhtenä osana muiden joukossa. Keskuspuiston leikkipuistoon on suunniteltu hedelmäpuita ja marjapensaita sekä varattu pieni alue esimerkiksi lavakausviljelylle. Samoin kaupungin viheralueella Tennbyntien ja Kalkkitien kulmassa löytyy vanhoja hedelmäpuita. Tätä aluetta voitaisiin mahdollisesti kehittää syötävää tuottavan metsäpuutarhan suuntaan. Myös esimerkiksi uuden koulukeskuksen pihasuunnittelussa on mahdollista varata tilaa esteettisesti miellyttävälle, hulevesiä hyödyntävälle ja syötävää tuottavalle kasvillisuudelle.

Hedelmäpuiden käytössä puistoissa ja muilla kaupungin tonteilla on omat haasteensa, jotka tulee ottaa huomioon. Ne eivät ole ekososiaalisesti pelkästään kestävyyttä parantavia. Niiden vaatima kunnossapito on erilaista kuin muiden puistopuiden ja tulee huomioida resursoinnissa. Pitkäjänteistä panostusta tarvitaan, koska kasvillisuus ei tule tuotantoikään heti (hedelmäpuut parhaimmillaan vasta n. 10 vuoden iästä eteenpäin). Ehdotettu uusien viheralueiden perustaminen tarkoittaa rahallista panostusta erityisesti

kunnossapitoon: alueita ei voida laajentaa mikäli lisäpanostusta ei tehdä tai resursseja ei siirretä toisesta kohteesta niille. Ilkivalta, hedelmien repiminen puista ja roskaaminen on laskettava mukaan. Samoin hedelmien viehätys muille kaupunkiekosysteemin jäsenille (kauriit, rotat, linnut) tulee ottaa huomioon - hedelmätarhat joudutaan yleensä aitaamaan.

Asutuksen lähellä sijaitsevilla puistometsillä voi olla tai niillä ei ole metsäsuunnitelmaa, mutta ensisijaisina toimenpiteinä tehdään harvennuksia, joiden yhteydessä pyritään poistamaan myös risut ja muut hakkuutähteet. Suhteellisen suuri osa puistometsistä on resurssipulan vuoksi jäänyt huonosti tai täysin hoitamatta ja ne ovat harvennuksen tarpeessa. Tämän tavoitteena on lisätä niiden houkuttelevuutta retkeilyalueina ja pitää viereiset asuinalueet valoisina ja houkuttelevina. Kaupunki on yhdessä metsänhoitoyhdistyksen kanssa aloittanut puistometsien hoitamisen ja tulee jatkamaan sitä systemaattisesti. Ensimmäiset osana tätä yhteistyötä nyt harvennetut alueet sijaitsevat Lehtiniemessä ja Tennbyssä.

Ehdotus	Kaupunginvaltuusto merkitsee edellä esitetyn informaation tiedoksi ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
Tiedoksianto	Lopullisen päätöksen jälkeen: Lotta Laaksonen
